

נחומא בן אפקשיון אומר: אף עלה האור הנקרא "ברקאי", ונראה בחברון [כנגד חברון], בקצה הדרומי שברוח המזרחית [על פי תפארת ישראל על המשנה].

מתיא בן שמואל, הממונה על הפייכות⁽¹⁾ אומר: "האיר פני כל המזרח, עד שבחברון", שהוא אור חזק יותר מברקאי.

רבי יהודה בן בתירא אומר: "האיר פני כל המזרח, עד שנראה בחברון, וגם יצאו כל העם איש איש למלאכתו".

ומקשינן על דברי רבי יהודה בן בתירא: אי הכי, אם כבר יצאו כל העם למלאכתם — הרי נגה ליה טובא, כבר האיר אור היום הרבה?! והתאחר זמן רב אחרי עלות השחר. ומתרצינן: מה שאמר רבי יהודה בן בתירא

גדולים,⁽¹⁵⁾ טעון טבילה, אף על פי שכבר טבל לפני שנכנס [תפארת ישראל].⁽¹⁶⁾

וכל כהן המטיל מים — טעון קידוש ידים ורגלים, רחיצת ידיו ורגליו מהכיור⁽¹⁷⁾ לפני שמתחיל או ממשיך לעבוד, אך אינו חייב לטבול.

גמרא:

כח-ב תניא: מה היה הרואה אומר?

רבי ישמעאל אומר: ברק "ברקאי". הבריק האור הראשון בעלות השחר, הנקרא ברקאי.

רבי עקיבא אומר: עלה "ברקאי". התחזק והאיר יותר האור, הנקרא ברקאי.

במיסך את רגליו חוץ לעזרה, ונכנס שלא על מנת לעבוד.

17. אף על פי שדעת רש"י [לקמן לא א] שכל הנכנס לעזרה טעון טבילה ואפילו אם אינו נכנס לעבודה, מכל מקום לענין קידוש ידים ורגלים אין חיוב אלא על כהן הנכנס לעבודה, עיין ריטב"א ל א סוף ד"ה ומה המשנה.

וראה בהערה הקודמת שהריטב"א פירש את הקטע הקודם במשנה במיסך ידיו ורגליו בנכנס שלא לעבודה. וקצת צריך עיון.

וסדר קידוש ידיו ורגליו: הריטב"א מביא שנחלקו בזה תנאים בזבחים [יט ב]. לחכמים, מניח ידו הימנית על רגלו הימנית. וידו השמאלית על רגלו השמאלית, ומקדש. ולדעת רבי יוסי בר יהודה, מניח שתי ידיו זו על גב זו, ושתי רגליו זו על גב זו, ומקדש. עיין שם.

1. רש"י במנחות ק א פירש שמתיא בן חרש

15. לשון "מיסך" הוא כמו אילן המיסך על הארץ [נזיר נד ב], לפי שאדם הצריך לנקבים גדולים כורע על ברכיו, ומכסה גופו את רגליו. וכן בשאול כתיב "ישם מערה, ויבא שאול להסך את רגליו". לשון רש"י.

16. כך פירש התפארת ישראל, מפני שהוקשה לו: הרי כל אדם צריך לטבול לפני שנכנס לעזרה, ודעת רש"י לקמן לא א במשנה שאפילו אם נכנס לעזרה שלא על מנת לעבוד חייב טבילה, ואם כן במה נשתנה מיסך רגליו משאר אדם שנכנס לעזרה?

ולכן פירש שמדובר במיסך את רגליו בעזרה. וכן כתב הריטב"א בדעת רש"י. שמדובר במיסך רגליו בלשכת פלהדין שבעזרה.

ודעת תוספות ישנים שם, שהנכנס לעזרה שלא על דעת עבודה אינו חייב לטבול. וכן הסכים הריטב"א שם.

ולפי זה פירש הריטב"א כאן שמדובר אפילו